

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	4 Korona
Fél évre	2 Korona
Negyed évre	1 Korona

VEGYES TARTALMU HETILAP MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-é r i közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Háromszázezer korona

Ennyit ad ki évenként a magas kormány hitoktatási díjakra.

Sajnos, községünk azon hazai községek egyike, melyek nem tartoznak a választottak közé, vagyis hitoktatási célokra legalább idáig állami subvenzióba nem részesültek.

Mi ennek az oka? saját mulasztásunk talán, vagy ignorálva vagyunk a magas kormánytól? Egyik sem, mert a mi bennünket illet, követ-kövnön megmozdítottunk, hogy iskoláink államosítása minél célravezetőbben nyerjen megoldást, lelkiismeretünk nem vádol, hogy a hittanítás díjazásának ügye talán muladékosságunk révén jutott abba az utvesztőbe, melyben ma is révedez. Annyit azonban be kell ismernünk, hogy tájékozatlanok voltunk, túl lojálisok, helytelen tanácsok megtévesztettek bennünket, s jóhiszeműleg szerződésünk keretébe a hittanítási díjakat nem is illesztettük bele, mert akként voltunk meggyőződve, hogy a hittanítás díjazási ügye elütő jellegű lévén az államosítást felölő egyéb ügyektől, azt csak költségvetésünkben kérelmeztük az államtól, mit azonban a kormány, — mint olyat, mely szerződésileg kikötve nincs, — teljesen törölt.

De a magas kormány részéről sem vehetjük ez eljárást mellőzésnek, mert az is helytelen irányban lett informálva a mi dolgainkról, s az volt a meggyőződés, hogy a község a hittanításért járó díjak fejében ad 600 koronát, a többit pedig, vagyis 700 koronát a hitközség adja.

Ma már tisztábban lát úgy Mindszent községe, mint a magas kormány egyaránt. Mi tudjuk, hogy a hittanítás díjazási ügyét újból és újból kérelmeznünk kell; meggyőződünk, hogy a magunk jól felfogott érdekében minden követ meg kell mozdítanunk arra nézve, hogy egy sorompóba lépjen községünk azokkal a községekkel, melyek a hittanításra nagylelkűen kiutalt évi háromszázezer korona részesei, de másrésről a ma-

gas kormány is informálva lett arról, hogy nálunk szervezett hitközség nincs, hanem a politikai község identifikus a hitközséggel.

Az eszmék tisztázására a lépések meg is tétettek úgy a tanfelügyelőség, mint az iskolai gondnokságunk, valamint a rom. kath. egyház képviselő részéről és úgy értesülünk, hogy a benyújtott kérvényt a vallás és közoktatásügyi miniszteriumban jóakarattal tárgyalni fogják már a közel napokban.

Méltányos, hogy bennünket is részesítsen a magas kormány ismert bőkezűségében.

Igaz, hogy a háromszázezer korona 6—700 koronával szaporodik, de megtermi a kellő szellemi kamatját e kis összeg a haza virágai nevelése körül, másrésről tanítóink fáradozása is méltányolva lessz, mert örök igazság az: „méltó a munkás az ő bérére.“

Gyertya gyujtás.

Szegvár, 1901. febr. 6.

Csekély szolgálatot kívánok tenni a mélyen tisztelt közönségnek, a midőn a „Mindszenti Lap“ február 3-iki számában megjelent vesérozikk sorainak labirintusában bujkáló és tévelygő uraknak világot gyujtok.

Gyertyát gyujtok, nem mintha a gyertyafény erősebb volna, mint a villanyvilágítás; hanem azért, mivel tudom, hogy a gyertya világa nem vakít, míg a villanyfény kápráztat, a szemek idegeit tulfeszíti és így az agyat kápráztatba hozza. Mindszenten a villanyosság — tudtommal — még nincs bevezetve; egy-két tisztelt polgártársam szemét tehát bizonyára valamelyik nagyvárosi villanytelep kápráztatta meg, midőn arra a szédítő agyrémre álmodtak fel, hogy Korpás Pál szegvári plebános országgyűlési képviselőnek van jelölve, sőt mi több, ő magát jelölte.

Ne hogy tovább álmodozzanak az illető urak, az igazság érdekében bizonyossákká teszem őket, hogy az illető Ugron-

párti, Sima párti, Kossuth-párti és néppárti mondva csinált képviselő-jelölt plebános urnak esze ágában sem volt még sem jelöltetni, sem jelölni magát. Többet mondom: ha a mandátumot erővel nyomnák a kezébe, akkor is százszor meggondolná, valjon elfogadja-e

Részemről pedig még hozzá teszem, hogy ha én vagyok az érdemekben dus plebános urnak, és jelölt akarnék lenni, úgy nem kérdeznék meg egy nagy szájhős hazafit sem a program választás felől, hanem saját meggyőződésem és elvemmel lépnek fel. Egyébként azt hiszem, hogy Korpás Pál szegvári plebánossal nem vesztene a kerület, mivel ismeri a kerület viszonyait, a nép érdekeit, s azokat szíven is viseli; és lelke a tehetsége is van hozzá, hogy azokat érdemesen viselje.

Isten velünk!

Valaki.

Mint illetékes helyről hozsánk beüldött helyreigazítást, közöljük a fenti cikket.

Mivel a cikk sorainak labirintusában nem bujkál semmi tévelygés, sőt világnál is világosabb gyertyafényben van megvilágítva azon körülmény, hogy „szédítő agyrémre álmodtak fel“ azok, akik Korpás Pál urnak jelöltségét szóvá tették, egyszerűen konstatáljuk, hogy mi a hirt úgy adtuk, a mint azt a Sima Ferenc lapjából vettük át.

Kár, hogy cikkiró ur a gyertyafény mellett is sötétségben hagy bennünket arra nézve, hogy főtisztelendő Korpás Pál urat mégis miféle párthoz tartozónak tekintsük voltaképpen? Ez ugyan nem tartozik a dolog lényegére, mert ha nem jelölt a főtisztelendő ur, elveinek praecizirozása is csak mellék-kérdés. A mi kíváncsiságunk azonban könnyen kielégítést szerezhetett volna.

A cikknek azon paszusa, hogy a képviselőjelölt ne kérdezzen meg egy nagy szájhős hazafit se a program választása felől, oly elemi igazság, a mit mi szívesen aláírunk.

Az a jelölt, a ki a szerint vallana és változtatna színt és elveket, a mint azt egyes szájhősök előírják: nem a képviselőházba való, de legalább is — a Lipótmezőre.

No de hát mi főtisztelendő K o r p á s Pál urnak ilyen szándékot nem is inputáltunk. Mi ismerjük a plebános urat, s ész és jellem dolgában sokkal különb embernek tartjuk, semhogy őt bárki is ilyen vagy ehhez hasonló gyanúsításokkal méltán illethetné.

A meggyőződésből vallott politikai elv — politikai tisztesség még akkor is, ha — apage satanas — a néppártról lenne szó.

Ebből a sütetből már azonban csakugyan nem kérünk.

Választások előtt.

Lapunk előző számának vezércikkében a fenti csímen általunk elmondottakra vonatkozólag Dr. Mülek Lajos orsz. képviselő ur a következő sorokat intézte hozzánk:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Becsés lapja legutóbbi számában „Választások előtt“ felirattal, terjedelmes vezércikk jelent meg, mely a szegvári kerület mandátumával foglalkozván, csekélységemre is kiterjeszti figyelmét.

A kerület évekkkel ezelőtt mint ismeretlent tisztelt meg bizalmával. Tudta, hogy elvhő ember és a közügyek lelkes munkása vagyok. Ez elég volt arra, hogy jelöljenek és megválasszanak. Ma a kerületben ismer mindenki, s bármely párthoz tartozzék is, tudja, hogy pártomat rendü-

letlen hűséggel szolgálva, igyekszem kerületem jogos érdekeit védeni és a polgárság javát előmozdítani. Mily sikerrel? Megmondják az eredmények.

A párt eddig minden alkalommal kimutatta irántam érzett rokonszenvét, mit én hálás szívvel veszek és teljes mérvben viszonzok is.

Erre támaszkodva, erős elhatározásom az új választásoknál újból a szegvári kerületet képviselhetni és a polgárság bizalmát elnyerni. Isten segédelmével és a választók szavazatával, remélem, ez sikerülni is fog.

Vegye ezt a t. cikkíró ur tudomásul.

Es most még egyet! A t. cikkíró ur „holt embernek“ deklarál cikkében. Ez legalább is ildomtalan eljárás egy élő emberrel szemben, ki egész idejét a munkáságnak szenteli. No de legyen kinek-kinek az ő hite szerint. Annyi tény, hogy hála az égnek, élek; egészségem miatt nem panaszkodom és ha nem is megyek birotra senkivel, de szellemi téren nem maradok adósa senkinek. Es élve az irás szavaival: „a ki téged kövel dob, dobd vissza kenyérrel“, — kívánok a t. cikkíró urnak teljes egészséget!

Maradtam kedves szerkesztő uramnak hazafiúi üdvözléttel
Aradon, 1901. febr. 7-én

igaz hive

Dr. Mülek Lajos,

a szegvári kerület országgyűlési képviselője

A mélyen tisztelt képviselő ur soraira kötelesség egy rövidke megjegyzést tennünk.

Dr. Mülek Lajos ur tévesen adresáija hozzánk az ildomtalanosság miatt méltán érzett megbántódás szavait.

Az a durva hangú közlemény, mely a jelöltség kérdésével foglalkozik, a Sima Ferencz írása. Meg van ez mondva a mi cikkünkben egész világosan. Sajnáljuk, hogy a képviselő ur csak egy pillanatra is kétségben lehetett ez irányban.

Most hát rendben vagyunk.

A képviselő ur jó szívvel és irgalmas lélekkel kenyeret dob vissza a feléje röpült ködarab helyett.

A képviselő ur helyes uton jár.

Hej, bizony, bizony, nagy szükség van ott — a kenyérre!

Kérvény.

Oly alkotás, mely kihatásában talán évszázadra, vagy beláthatlan hosszú időre szól, alig fejezhető be egy aktussal, — bármint körültekintéssel vezettség is az a teljes megoldás felé.

Ily alkotás iskoláink államosítása is. Bár senki sem foghatja reánk, hogy e kor szakot alkotó iskolai reform keresztül vitelében elég körültekintők nem voltunk, mégis több kérdés merült fel, mely sürgős megoldásra vár. Az iskolai gondok rövid memoranduma a tanfelügyelő s a hely-

TÁRCZA.

Mondok! . . .

Mutatvány szerzőnek szedés alatt álló legújabb kötetéből.

Szalmaözvegy embőr sora
Jaj de furtsa komédia:
Van is, nints is felesége,
Bab-tsuszpájz az elesége.
Mig az asszony a pézt kóti,
Idejét ő búsan töti,
Várva várja hitős párját —
S mögereszt sok Jézus-Márját . . .

Az jegyzőnek jó mén dóga,
Nem úgy van ám, a hogy mongya,
Van néki szép felesége,
Teli zsák a reménysége.
Hát ha még fürdőbe mönne,
Kilentz hónapra mi lönne . . .
Ha nem küdi, maj mögbánynya:
Nem lössz se fija, se lánya . . .

Ha jaz asszony elpatkóna
Kögyes Isten de jó vóna,
Nem vönnék több feleségöt,
Ne fogyasszon eleségöt . . .
De ha mégis asszonyt vönnék,
Jaz szomszédba tsak elmönnék:
Van ott egy lyó áldott lélok —
No de addig nem beszélök . . .

Ha jaz „Kör“-be bálát annak
Az röndözök százan vannak,
Száz legénynek száz a párja:
Jutka, Panna, Böske, Márja . . .
Ha jaz bál hoz lakodalmat,
Látunk még tsak sokadalmat —
Nem lössz nálunk annyi gólya
A hány helyre köll — a pólya . . .

Gőre Gábor
bíró ur.

A hétről.

Egy meghívót én is kaptam,
S ezen jó nagyot bámultam,
Diszes és sokat ígérő,
Jelmez-bálra kecség-étő.

Maszkaverseny, világposta,
Közönséget ez mind vonza.
Fűszerezve confettivel,
Elégedjünk meg ennyivel.

Farsang van, hát bolondujunk,
Máskor ugyis elég bajunk;
Készülődjünk nagy hűhóval,
Elő avval a nagy dobbal . . .

Én is ütök rajta egy párt,
Egy kis gyenge reklam nem árt,
Szoktassuk a közönséget,
Ugy is ritkán élvez ilyet.

Bannüakét ezért ne érjen,
Semmi szólás, semmi szögyen.

Ki-ki úgy él, s úgy törekszik,
A hogy néki jobban tetszik.

Ha magunk ételét főzzük,
A szomszédtól nem kérdezzük,
Hogy tetszik az a szomszédnak,
Csak jól essék mi magunknak.

Roszat főzve csak magunknak,
Artunk és nem szomszédunknak.
Néki módjában van mindég
Jobbat főzni, mint a miénk.

Mert már régi idők óta,
Szomszédéknál rossz a quóta;
Kettőt mégis ösmerünk mi,
Nem nagyon köll találgatni.

Goldmann és az új partája,
A világ is bámulhatja,
Nemosak nyáron, de úgy télen,
Meg vannak ők békességben.

Órülnek a haladásnak,
A betömött nagy ároknak;
Nincs már tenger házok előtt (?)
Hol kacsa fürdött azelőtt.

A naptárban véletlenül,
Névnapijok szint' össze kerül,
Mert hogy mind a kettő Nátzi,
Egyik nagyobb, más'k kicsi.

E véletlen nagy dolgot szült,
Minek sok jó barát örült;
Szent Ignáznak a napjára
Vigan szólott a muzsika . . .

Figyelő.

beli plebános urak közvetítésével feljutott a vallás- és közoktatási miniszter ur ó excellenciájához. Mellőzve ez uttal a kérvény egyes pontjait támogató okmányokat, maga a kérvény így hangzik:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Nagyméltóságodnak 74,545/1900. sz. a kelt magas rendeletével az 1900—1901. tanévre a mindszenti áll. elemi 13 népiskola költségeinek részben való fedezésére öt évre megállapítva évenként 280 (kettőszáz nyolcvan) koronát kegyeskedett a szentesi m. kir. Adóhivatalnál kiutalni.

Előre is bocsánatot kérünk Nagyméltóságodtól ha az áll. népiskolai gondnokságnak abbéli aggodalmát vagyunk bátrak kijelenteni, hogy ezen 280 korona összeggel nem adminisztrálhat, kénytelenek vagyunk a költségelőirányzathól Nagyméltóságod számvevősege által törölt összegeket egy táblás kimutatásban ide csatolva azon tisztelettel kérelmünk mellett fölterjeszteni, miszerint méltóztassék a törölt összegeket a melyek áll. népiskoláinknál nélkülözhetlen kiadások kiutalni kegyeskedjék, mert ha azokra fedezet nem nyújtatik, állami iskoláink szomorú állapotát fogja feltüntetni; kérelmünket a következőkben van szerencsénk indokolni:

1. A midőn községi jellegű iskoláinkat — a magas miniszterium képviselője Nagyságos Dr. Tergina Gyula kir. tanfelügyelő ur közreműködésével, — államiakká alakítani feladatunk tűztük magunk elé, komoly megfontolásunk tárgyát képezte a rom. kath. hittanítás, illetve a hittanítókra megillető tiszteletdíj fizetésének kérdése is.

Tekintettel arra, hogy a törvényesen megalakított rom. kath. hitközségünk nincs — lévén kevés kivétellel az összlakosság rom. katolikus, — s így a politikai község kezében van a rom. katolikus egyházi ügyei is, érteve a dologi részt, minők az egyházi személyzet s egyházi tárgyak fentartására irányuló költségek — letéve: a hittanításért járó tiszteletdíj előállítását is csak a politikai községtől s a magas kormánytól várhattuk.

Mindszenti községe számot vetve néhez anyagi viszonyaival, miket legnagyobb részben a tettebbi években előállott árvizek zudítottak vállaira, az élet-halál harc, mit óriás költséggel, kölcsön pénzzel s emberfeletti munkával vívott a Tisza hullámai ellen, hogy házi tűzhelyét megvédje a megsemmisüléstől, megbénította; továbbá az áldozat, mit a rohamosan haladó kultúra cséjaira hozott, nagy terheket rótt polgárai vállaira, mindamellett a szent cél előmozdítására: a hittanítás biztosítására 600 koronát szavazott meg azon biztos reményben, hogy e csekély honorariumhoz a magas kormány még 700 koronával fog nagylelkűen hozzájárulni.

Bár a szerződésünkben ez összegekről nincs szó, ez — mély tisztelettel mondva — távolról sem azt jelenti, hogy községünk a magas állam nagylelkűségére nem volna ráutalva, hanem, mert a hittanítás egész ügyét szeparált jellegű dolognak tartottuk az államosítás egyéb tárgyaitól, amazt emezekkel összevonni nem tartottuk célravezetőnek, de költségvetésünk útján — miként az ebből kitűnik — a jeizett összeget a magas kormánytól kérelmezni el nem mulasztottuk.

(Vége következik.)

VEGYESEK.

— **Községi közgyűlés.** Mindszenti község képviselő-testülete f. hó 7-én tartotta rendes havi közgyűlését, melyen fontosabb tárgy nem igen fordult elő. A 14 pontból álló tárgysorozat közül a 4-ik tárgy volt az, melynek megemlézését óhajtjuk. Az pedig Fazekas András m. kir. állatorvossal kötött szerződés a községi állatorvosi szolgálat ellátása tekintetében. A közgyűlés ugyanis elfogadta az előjárás és nevezett állatorvos ur között történt azon megállapodást, hogy a község Fazekas urnak a községi állatorvosi teendők ellátásáért évi 400 koronát fizet. A szerződésbe azonban bevétellett, hogy az állatorvos privát egyénektől olyan látogatás és kezelési díjat szedhet, minőt a községi szervezési szabályrendelet előír.

— **Megtisztelés.** A mindszenti „Földmivelők Köre“ mult hó 20-án tartotta az évi első közgyűlését, a kör tagok élénk érdeklődése mellett. Ez alkalommal a kör tagjai meleg szavakban emlékeztek meg főtisztelendő Keller Lajos plebános és Tary István járási főszolgabírónak az egylet és tagjai iránt tanusított további kiváló jóindulatáról, melynek viszonzásaképpen a közgyűlés őket nagy lelkesedéssel tiszteletbeli tagokká választotta meg. A közgyűlés kebeléből kiküldöttek mult vasárnap adták át az illetőknek a tiszteleti tagságról szóló okmányokat.

— **Dezső napja** a kalendárium szerint holnapra esik ugyan, Tóth Dezső anyakönyvvezető ur azonban, a fölött való örömeiben, hogy az idei fegyvergyakorlatokra is behívást kapott, már a mai napon csapra ütötte a sörös hordót. Jelen esetben azokkal tartunk, a kik a változott közmondás szerint azt vallják, hogy „a jókivánság sose elég korai.“ Kívánunk sok vidám névnapot!

— **A sorshuzás.** Ez a látszólag csekély jelentőségű aktus január hó 31-ikén folyt le községünkben, mint a járás székhelyén. Reggeli 9 órára volt kitűzve, mely időre a járás minden községének jegyzője megérkezvén, a sorshuzás kezdetét vette a községházánál, s daczára, hogy az állításkötelesek ez évben a szokottnál nagyobb számmal jelentek meg, teljesen rendben folyt le. Több év tanúsága szerint a hadjuttalék, mely a tiszántuli sorozási járásra van kivette, az I. korosztály 180-ik számáig telik ki. Így azok, kiknek sorszáma ennél kisebb, három esztendő, míg azok, kiknek sikerült 180-nál nagyobb számot huzniok, a póttartalékba jutván, csak 8 hetet szolgálnak. Összesen 261 első korosztálybeli állításköteles nyert ez alkalommal sorszámot.

— **Megszűnt állatbetegség.** A Mágócs községhez tartozó Árpádhalmi-majorban fölépelt lépfene ragadós állatbetegségnek teljes megszűnte következén az elrendelt ha-

tósági zárlatot a járási főszolgabírói hivatal, mint illetékes elsőfoku hatóság feloldotta, s a zárlat megszüntetéséről a szomszédos összes községeket is értesítette.

— **Zajlik a Tisza.** A szinte tavaszra vált melegebb időjárás annyira meglazította a Tisza vastag jégpánczéját, hogy a jégfedő összeroppant, s már napok óta megy a jég lefelé: zajlik a Tisza, bosszúságára mind azoknak, a kik a kompokon való közlekedésre lévén utalva, utjukban most feltartóztatva vannak. Meddig tart ez a jégzajlás, előre meg nem mondhatom. A most beállott kedvezőtlen időjárás a jégnek elvonulását mindenestre hátráltatni fogja.

— **Adakozás.** Orgrótt Pallavicini Sándor ó excellentiája a szegényeknek 200 koronát ajándékozott. Fogadja a nemes szívű főúr a szegények elismerő háláját.

— **Esküvő.** Bozó Pál mindszenti földbirtokosnak Erzsike leányát holnap délelőtt veseti oltárhoz Lekrinszki Mihály csongrádi fiatal gazdálkodó. Az esküvőnél egyik násznagyi tisztet Tary István járási főszolgabíró teljesíti, kinek ugy a menyaszonny, mint a vőlegény, anyai, illetve apai ágon első unokatestvérei.

— **Halálozás.** Szentes város tisztiházat nagy veszteség érte Győri Ferenc főszámvevő hirtelen elhalálozásával. A halálesetről a következő gyászjelentést kaptuk: *Ugy Győri Ferencné szül. Depszter Teréz* ugy a saját, mint gyermekei és az összes rokonság nevében megtört szívvel jelenti a feledhetlen emlékeztető férj, fia, apa, testvér, s illetve sógor: **GYŐRI FERENCZ** városi főszámvevőnek a f. hó 5-én reggel 7 órakor, élete 43 ik boldog házasságának 7-ik évében, szívvelhűdés következtében hirtelen történt elhunytát. Az engeztelő szent miseáldozat f. hó 6-án délelőtt fél 9 órakor fog az egék végtelen hatalmu Urának a rom. kath. templomban bemutatni. A megboldogult drága hamvai a rom. kath. egyház szertartásai szerint e hó 7-én délelőtt 10 órakor fognak a IV. tized 138. számú gyásháztól eitemtetni. Szentesen, 1901. febr. 5-én. Aldás lengjen emlékeztetőm!

— **Népszámlálás.** Csongrádon 22,985 lélek van, a tíz év előtti népszámláláskor volt 20,802, így a szaporodás 2483, Csany községben 3475 lélek van, tíz év előtt volt 2978, a szaporodás 497. Pótlólag hoztuk e statisztikát, miután a többi megyebeli város és község népszámlálási adatait lapunk előző számaiban ismertettük.

Tisztelettel értesitem mindazokat, kik nálam a mindszenti „Pölgári Kör“ febr. hó 17-én tartandó jelmez-estélyére jelmezeket és álarczokat rendeltek, hogy azok a mai napon megérkeznek és átvehetők. A kik pedig még rendelni óhajtának, azt kedden délig nálam eszközölhetik.

Tisztelettel
Weisz Ignác z.

CSARNOK.

Levél a magyar nőkhöz.

— Radnótiné Hrabovszky Iréntől. —

A kalotaszegi varrottasokról szoltam, de mint már említém, nemcsak a kalotaszegi asszonyok varrnak. Gyönyörű, még tán a kalotaszeginél is szebbeket himeznek a **Mogyoró vidékén**. Láttam egy ágyfelhuzatot finom vászonból, melynek díszét gyönyörű lyukacsos mintájú széles betétek alkották. Páratlanul szép volt. Ugyancsak **Mogyoró vidékéről** került ki egy kicsi párnahuzat; remek lyukacsos minta. Valami élénk színű párnácskára huzva, könnyű batizfodrokkal ellátva, gyönyörű dísz lehetne bármely hálószobának. Es ezt a párnácskát nem tudta eladni a készítője az egész városban és amikor mégis elvesztette potom 1 forintért, azzal a kijelentéssel tért vissza a falujába, hogy soha effélével a szemét nem rontja. Es igaza van. Igen, de a szegény gyámoltalan asszony megállt egy-egy utcásarkon, szó nélkül s persze az utcán elsietőknek kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogysem a kezében tartott portékáról kérdezősködjenek. Vajjon nem lesz-e a vevőre, eladóra sokkal előnyösebb, ha az E. K. E. vállalkozik a közvetítésre: munka- anyaggal, mintákkal ellátja a dolgozókat, a kész munkákat tőlük méltányos árban átveszi s a venni szándékozónak ugyancsak méltányos árban rendelkezésükre bocsátja; megrendeléseket elfogad és közvetít. Hogy mennyire áldásos lesz ez a terv, mutatja az, hogy amióta a vásárra varrottasokkal bejáró asszonyok hallottak erről, egymásután jönnek fel: „Hallánk, instállom, hogy az urak ezentul megveszik a munkánkat. De jó lesz! Nem kell ezután az embereknek „idegenbe“ menni.“ Ugy látszik ettől a házalástól irtóznak; bizony nem is csekélység bizonytalan nyereség fejében elhagyni hetekre az otthon, talán az „pró gyermekeket is. Pedig messzire is elmennek: ismernek egy asszonyt, a ki Fiumét is megjárta, de erről úgy beszél a faluja, mint „nagyon világi személy“-ről.

Jól tudom, hogy a vételtől is az riasztja vissza a legtöbbször, hogy mire a varrottasok a kereskedésbe jutnak, mesésen drágákká lesznek. Nos, az egyesület fáradhatatlan buzgalmának jóvoltából ez a hátrány is elesik.

De nemcsak a varrás az egyetlen iparág, melyet az erdélyi nép üz. A szöttek mellett, melyeknek nem annyira esztétikai, mint praktikus értékük van, különösen a faragászati és edényipari cikkekről akarok pár szóval megemlékezni. A kalotaszegi férfiak nagyrésze farag; faragja a gyönyörűbbnél gyönyörűbb himes butorokat, melyek ujabban Kolozsvár vidékén az uri házakban is elterjedtek. Es méltán. Van valami szokatlanul szép e butorokon, melyeknek sötétbarnára politurozott alapján a fa természetes színébe kifáragott, illetőleg bevéselt minta szinte kidomborodik. „Himes“ butornak hívják és csakugyan olyan, mint a himzés. Az E. K. E. készülében levő néprajzi muzeumának egyik szobája ilyen himes butorokkal lesz berendezve: ágy, asztal, pohárszék, padok, láda, székek, egy különös alakú rácsos ajtaju fali szekrény és tálasok; ebből áll a butorzat, a himes faragás a legremekőbb mintájú, mindehhez kalotaszegi függönyök, ágy és asztalterítő; ugye bár érdemes

lesz a megtekintésre?

Mig ezeket bámulnák, egy igazi magyar uri ebédlő képe járt eszemben: himes asztal, körülé székek, a falak mentén egy-egy karospad, pohárszékek, az egyik sarokban egy hatszögletű himes asztalka apró székekkel, a kandalló mellett a himes láda is helyet foglalhat, mint fásksár, a földön élénk mintájú székelyszőnyeg, a tálasokon vásárhelyi magyar stílusú tányérok és kulacsok, s az egész szobának meleg otthonos színezetet adva, piros rózsás varrottas függönyök és terítők. — Azt hiszem, a valóság még szebb lenne e képnél és — hogy a dolog praktikus oldalát se tévesszük szem elől 400—500 frtnál többre nem kerülne. Ezért egy mindenizében magyar, minden kis részletéig érdekes és gyönyörű szobánk van. De a kinek egész berendezésre nem is telik, ne mulassza el, hogy egy-egy ilyen himes kis butort be ne szerezzen. Készítenek olyat is, a melyen a fát természetes minőségben meghagyják, ezt aztán az ember maga tetszése szerint kifestheti az olcsó u. n. technikai festékekkel és belakkozhatja. Olcsó és nagyon eredeti karácsonyi ajándék pl. egy kis polcz, kis asztalka, szék, falra való fatányér, tálcza, stb. — A fatányér darabja 3 korona, asztal 6 szögletű esztergályozott lábakkal (milyen csinos dohanyzó asztalka lenne) 10 kor., szék 4 korona.

Láttam nagyon csinos zongorapadot himzett butorra kalotaszegi varrottással kárpitoztatva, nagyon elegáns volt; láttam aztán egy kis fülke-berendezést ugyancsak ilyen butorokkal és varrottas függönyökkel, elragadóan bájos volt.

S aztán — ami nagy előny — bármilyen, soha nem látott formát szívesen megkísértenek, sőt örvidenek, ha valami újat tanulhatnak.

Csakugyan művészi intelligenciájú emberek ezek. Osmerek egy köröstői faragót, aki új, meg új mintákat talál ki; mikor egy alkalommal megkérdeztem: honnan veszi a mintákat, önértékesen mutatott a homlokára: „Van itt instállom még elég.“

Ha annak az embernek elég munkája lenne, hogy abból egy kis tökélet gyűjtve megfelelő műhelyről, kellőleg kiszáritott fáról stb. gondoskodhatnák, még szebb és korrektebb munkát adna, mert izlését fejleszthetné, kézi ügyességét gyakorolhatná.

A szobák díszítésének kiegészítőjéről, a marosvásárhelyi festett ranyérokról, kancsókról, vázákról, akarok egy-két szót mondani. A legszebb, amit e nemből láttam, 6 falra vagy pohárszék tetejére dísznek való tányér volt, mind különböző nagy stílusú virággal. Pl az egyikben egy a most annyira divatos iris volt, a másikon tulipán, a harmadikon napraforgó, voltak köztük magyar stílusú tulipánosak, hagymások, stb.; drbja 60 fill.: fazon bámulatosan szép hatású. Ugyancsak ilyen várak, talak mesésen olcsó áron.

De, már szinte tulságosan is hosszúra nyúlt ez a pár sor, a melyen a magyar hölgyek figyelmét a még olyan kevésre méltatott szép iparunk egyes cikkeire fel akartam hívni.

De a téma magával ragadott, hiszen kimeríthetetlen. Lelkünk megilleti minden, a mi népünk művészi tehetségének munkája, még közelebb áll szívünkhöz. — Még nagy, hatalmas nemzetek is féltő gonddal őriznek, dédelgető szeretettel ápolnak, lelkesedve magasztalnak mindent, ami

specialisan az övék, amiben nemzeti karakterük érvényesül. Annál inkább kell nekünk maroknyi Magyarországnak, nemzeti ségek közé ékelve, idegenektől környékezve, teljes erőnket megfeszítve őrizni, ápolni és dédelgetni mindazt, a mi a specifikusan egyéni mivoltunk megnyilatkozása. — Higyjék el hölgyeim, e munka nagy része a mienk, a magyar nőké, épen azért, mert mindenre kiterjedő, finom női lelkét, egész szívet igényel — A mi vállainkra nehezedik tehát a feladat (oh, hiszen nem nehéz feladat), hogy a magyar házi ipart legjobb tehetségünk szerint támogassuk, mert azzal fejlesztjük, azzal kenyeret adunk a népnek, azzal magyaros izlésűvé tesszük környezetünket.

Szerkesztői üzenet.

„A gyermek-bálok“ című cikk szerzőjének. Helyszüke miatt csak jövő számban hozhatjuk tanulságos cikkét.

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos.

Weisz Ignác.

Széna eladás.

Jó minőségű gyepszéna van eladó a tófenéki rakodó kertben. Bövebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Meghívó.

A **Mindszenti Önszegélyző Szövetkezet** 1901. évi február hó 24-ik napján d. u. 2 órakor Mindszenten saját helyiségében (Elekes Mihály ur házában) 13-ik (ujraalakulás 2-ik)

rendes évi közgyűlést

tart, melyre az összes tagok ezennel meghivatnak.

Elintézendő tárgyak:

1. Igazgatóság jelentése 1900. évről.
2. Számadások megvizsgálása és a felmentvény megadása iránti intézkedés.
3. A tiszta nyereség felosztása iránti intézkedés.
4. Pénztárnok és könyvelő tiszteletdíjai megállapítása.
5. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság újraszervezése.
6. Pénztárnok és könyvelő választása iránti intézkedés.
7. Netáni indítványok.

Mindszent, 1901. február 3-án.

Gelsy Péter
igazgató.